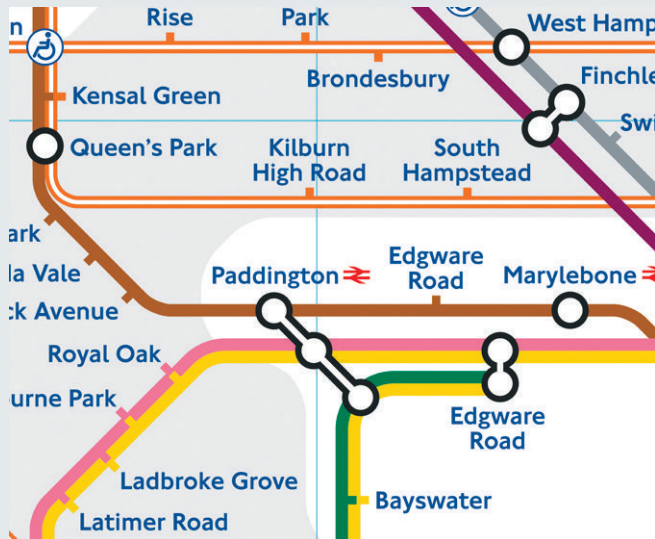

Metrolijn als metafoor

Seamus Heaney's 'District and Circle' nu wél goed vertaald

Vaak wordt beweerd dat poëzie vertalen eigenlijk onmogelijk is. Want hoe breng je het eigene van een gedicht – klank, toon, betekenis, humor – over in een andere taal? Dichter Robert Frost beweerde stellig: *Poetry is what gets lost in translation*. Nederland heeft gelukkig niet te klagen over goede poëzievertalers, maar het gaat wel eens mis. Zoals een paar jaar geleden, toen Hanz Mirck er nogal naast greep met zijn vertaling van de bundel 'District and Circle' van Seamus Heaney. De lezer krijgt nu de kans op een hernieuwde kennismaking met de Ierse Nobelprijswinnaar. De bundel verscheen onlangs in de vertaling van Onno Kosters en Han van der Vegt en heet 'District en Circle', naar de Londense metrolijnen, waar Heaney frequent mee reisde. En waar op 7 juli 2005 een bom ontplofte, één van de vier. Het titelgedicht bestaat uit een cyclus van vijf gedichten, waarin het metrostelsel tot dodenrijk wordt en een zwerper als een kalme Cerberus de ingang van de ondergrondse bewaakt: "De tonen van een ondergrondse blikken fluit/ krulden door de gang omhoog, als ik die afliep/ naar waar ik wist dat ik altijd mijn wachter/ aantrof op de tegelvloer, pet op de grond,/ vingers dansend."

Niet alleen de aanslagen in de Londense metro resoneren in 'District en Circle'; dat geldt ook voor de vliegtuigen die op 11 september 2001 door het luchtruim van New York vloegen. Bij Heaney krijgt die onvoorstelbare gebeurtenis (zonder dat hij daar nadrukkelijk verwijst) mythische proporties in een gedicht met de nuchtere titel 'Er kan van alles gebeuren'. "Je weet dat Jupiter/ gewoonlijk wacht tot wolken zich hebben samengepakt/ voor hij zijn bliksem slingert? Goed, daarnet/ mende hij de paarden voor zijn donderwagen// langs een helderblauwe lucht."

Heaney's poëzie staat evengoed in de tijd als daarbuiten: zijn werk is een verfijnd netwerk van verwijzingen naar literatuur, mythologie, persoonlijke, Ierse en algemene geschiedenis, die als de metrolijnen samenkomen en zich uitstrekken in ruimte en in tijd. In een taal die als turf ineen geklonken is. Hij kreeg er in 1995 de Nobelprijs voor.

De bundel bevat ook enkele prozastukken. Een daarvan vertelt over de eerste schooldag, en vooral over het weggetje naar school, 'De Lagans Road', een 'smalle landweg' door moerasgebied. Zo'n grote gebeurtenis in het leven van een klein kind verplaatst Heaney moeiteloos naar de verbeeldingswereld van indianen: "Jaren later, toen ik ergens las hoe de indianen van de Amerikaanse noordwestkust zich hun aankomst in het land van de doden voorstelden (...) besefte ik opeens dat ik zo'n aankomst al eens had meege maakt."

De nieuwe vertalers hebben gevoel voor Heaney's werk. En voor wie het desondanks met Frost eens is: 'District en Circle' bevat ook de Engelstalige originelen.

**De metrolijn waar
de bom ontplofte
wordt mythisch
dodenrijk**